

บทที่ 2 ระเบียบวิธี

2.1 แผนการสุ่มตัวอย่าง

แผนการสุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบ Stratified Two – Stage Sampling โดยมี กรุงเทพมหานคร และ ภาค เป็นสตราตัมชุมชนอาคาร (ในเขตเทศบาล) และหมู่บ้าน (นอกเขตเทศบาล) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง คริวเรือนส่วนบุคคลและสมาชิกในคริวเรือนพิเศษ เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง

การจัดสตราตัม

กรุงเทพมหานคร และภาค จำนวน 4 ภาค คือ ภาคกลาง (ยกเว้น กทม.) ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เป็นสตราตัม ซึ่งมีทั้งสิ้น 5 สตราตัม และในแต่ละสตราตัม ได้ทำการแบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อย ตามลักษณะการปกครอง คือ ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล

การเลือกตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง

จากแต่ละสตราตัมย่อย หรือแต่ละเขตการปกครอง ได้ทำการเลือกชุมชนอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง อย่างอิสระต่อกัน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 2,050 ชุมชนอาคาร/หมู่บ้าน จากทั้งสิ้น 109,966 ชุมชนอาคาร/หมู่บ้าน ซึ่งกระจายไปตามภาค และเขตการปกครอง เป็นดังนี้

ภาค	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
กรุงเทพมหานคร	450	450	-
กลาง (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร)	400	200	200
เหนือ	400	200	200
ตะวันออกเฉียงเหนือ	400	200	200
ใต้	400	200	200
รวมทั้งราชอาณาจักร	2,050	1,250	800

การเลือกตัวอย่างขั้นที่สอง

กรณีครัวเรือนส่วนบุคคล

ในแต่ละชุมชนอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง ได้ทำการแบ่งครัวเรือนส่วนบุคคลออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 : ครัวเรือนส่วนบุคคลที่มีทารกอายุต่ำกว่า 1 ปี หรือ มีสมาชิกอายุ 80 ปีขึ้นไป หรือมีสมาชิกที่ตั้งครรภ์

กลุ่มที่ 2 : ครัวเรือนส่วนบุคคลที่มีสมาชิกอายุ 1-5 ปี หรือมีสมาชิกอายุ 60 -79 ปี

กลุ่มที่ 3 : ครัวเรือนส่วนบุคคลที่มีสมาชิกอายุ 6-59 ปี หรือครัวเรือนส่วนบุคคลที่นับจดไม่ได้ หรือบ้านว่าง

ในขั้นการเลือกครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่าง ได้ทำการเลือกครัวเรือนตัวอย่างของแต่ละกลุ่มครัวเรือนอย่างอิสระต่อกัน ในแต่ละชุมชนอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง

1.1) ขนาดตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

กำหนดให้

- N_A คือ จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลในกลุ่มที่ 1 ทั้งสิ้นของชุมชนอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่างนั้น ๆ
- n_A คือ จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างในกลุ่มที่ 1 ของชุมชนอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่างนั้น ๆ
- N_B คือ จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลในกลุ่มที่ 2 ทั้งสิ้นของชุมชนอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่างนั้น ๆ
- n_B คือ จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างในกลุ่มที่ 2 ของชุมชนอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่างนั้น ๆ
- N_C คือ จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลในกลุ่มที่ 3 ทั้งสิ้นของชุมชนอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่างนั้น ๆ
- n_C คือ จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างในกลุ่มที่ 3 ของชุมชนอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่างนั้น ๆ

โดยที่

$$N = N_A + N_B + N_C \quad \text{และ} \quad n = n_A + n_B + n_C$$

จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างในแต่ละกลุ่มของแต่ละชุมชนอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่างเป็น

กรณีที	จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่าง		
	กลุ่มที่ 1 (n_A)	กลุ่มที่ 2 (n_B)	กลุ่มที่ 3 (n_C)
1) $N_A \leq 30$	$n_A = N_A$	1) ถ้า $N_B < \frac{1}{2}(40 - n_A)$ แล้ว $n_B = N_B$ 2) ถ้า $N_B \geq \frac{1}{2}(40 - n_A)$ แล้ว $n_B = \frac{1}{2}(40 - n_A)$	$n_C = 40 - (n_A + n_B)$
จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างทั้งสิ้น : $n = n_A + n_B + n_C = 40$			
2) $30 < N_A \leq 40$	$n_A = N_A$	1) ถ้า $N_B \geq 5$ แล้ว $n_B = 5$ 2) ถ้า $N_B < 5$ แล้ว $n_B = N_B$	1) ถ้า $N_C \geq 5$ แล้ว $n_C = 5$ 2) ถ้า $N_C < 5$ แล้ว $n_C = N_C$
จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างทั้งสิ้น : $n = n_A + n_B + n_C > 30$ แต่ไม่เกิน 50			
3) $N_A > 40$	$n_A = 40$	1) ถ้า $N_B \geq 5$ แล้ว $n_B = 5$ 2) ถ้า $N_B < 5$ แล้ว $n_B = N_B$	1) ถ้า $N_C \geq 5$ แล้ว $n_C = 5$ 2) ถ้า $N_C < 5$ แล้ว $n_C = N_C$
จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างทั้งสิ้น : $n = n_A + n_B + n_C > 40$ แต่ไม่เกิน 50			

การเลือกครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

1) กรณีที่ 1 และ 2

- **กลุ่มที่ 1** : ทุครัวเรือนส่วนบุคคลในกลุ่มที่ 1 เป็นตัวอย่าง
- **กลุ่มที่ 2 และ 3** : ทำการเลือกครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม อย่างมีระบบ

2) กรณีที่ 3

- ทำการเลือกครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างในแต่ละกลุ่มอย่างมีระบบ

กรณีครัวเรือนพิเศษ

กำหนดให้ครัวเรือนพิเศษทุกครัวเรือนในชุมชนอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่างเป็นตัวอย่าง
ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลในการนับจุดได้จำนวนครัวเรือนตัวอย่างที่ต้องทำการ
ปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามภาค เขตการปกครอง และกลุ่มครัวเรือน เป็นดังนี้

ภาค / สตราตัม	กลุ่มครัวเรือน			
	รวม	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3
1. กรุงเทพมหานคร	67,593	3,711	13,820	50,062
ในเขตเทศบาล	67,593	3,711	13,820	50,062
นอกเขตเทศบาล	-	-	-	-
2. กลาง	76,022	5,297	19,074	51,651
ในเขตเทศบาล	33,692	1,901	6,596	25,195
นอกเขตเทศบาล	42,330	3,396	12,478	26,456
3. เหนือ	72,099	5,385	23,284	43,430
ในเขตเทศบาล	30,967	2,039	8,931	19,997
นอกเขตเทศบาล	41,132	3,346	14,353	23,433
4. ตะวันออกเฉียงเหนือ	63,561	5,403	21,348	36,810
ในเขตเทศบาล	30,907	2,211	8,774	19,992
นอกเขตเทศบาล	32,654	3,192	12,574	16,888
5. ใต้	75,403	6,801	22,218	46,384
ในเขตเทศบาล	31,945	2,122	7,355	22,468
นอกเขตเทศบาล	43,458	4,679	14,863	23,916
รวม	354,678	26,597	99,744	228,337
ในเขตเทศบาล	195,104	11,984	45,476	137,644
นอกเขตเทศบาล	159,574	14,613	54,268	90,693

2.2 วิธีการประมาณผล

การเสนอผลการสำรวจได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประชากร และส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน ข้อมูลในแต่ละส่วนได้เสนอผลการสำรวจในระดับภาค คือ กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยจำแนกตามเขตการปกครอง คือ ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล

ในการประมาณค่า กำหนดให้

$$h = 1, 2, 3, 4, 5 \quad (\text{ภาค})$$

$$i = 1, 2 \quad (\text{เขตการปกครอง})$$

$$j = 1, 2, 3, \dots, m_{hi} \quad (\text{ชุมรุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง})$$

$$k = 1, 2, 3 \quad (\text{กลุ่มครัวเรือน})$$

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลเกี่ยวกับประชากร

การประมาณค่ายอดรวม

1.1 สูตรการคำนวณค่าประมาณยอดรวมของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X สำหรับเขตการปกครอง i ภาค h คือ

$$\hat{X}_{1hi} = \frac{x'_{1hi}}{y'_{1hi}} Y_{1hi} \quad (1)$$

โดยที่ $x'_{1hi} = x'_{11hi} + x'_{12hi}$

- ครัวเรือนส่วนบุคคล

$$x'_{11hi} = \sum_{j=1}^{m_{hi}} \sum_{k=1}^3 \frac{N_{1hijk}}{n_{1hijk}} x_{11hijk}$$

- ครัวเรือนพิเศษ

$$x'_{12hi} = \sum_{j=1}^{m_{hi}} \frac{N_{2hij}}{n_{2hij}} x_{12hij}$$

- x_{11hijk} คือ จำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X ที่แจกแจงได้ทั้งสิ้นจากครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่าง ในกลุ่มครัวเรือน k ชุมรุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง j เขตการปกครอง i ภาค h
- x_{12hij} คือ จำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X ที่แจกแจงได้ทั้งสิ้นจากครัวเรือนพิเศษ ในชุมรุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง j เขตการปกครอง i ภาค h
- N_{1hijk} คือ จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลที่นับจุดได้ทั้งสิ้น ในกลุ่มครัวเรือน k ชุมรุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง j เขตการปกครอง i ภาค h
- N_{2hij} คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนพิเศษที่นับจุดได้ทั้งสิ้น ในชุมรุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง j เขตการปกครอง i ภาค h
- n_{1hijk} คือ จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างทั้งสิ้น ในกลุ่มครัวเรือน k ชุมรุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง j เขตการปกครอง i ภาค h
- n_{2hij} คือ จำนวนสมาชิกตัวอย่างในครัวเรือนพิเศษทั้งสิ้น ในชุมรุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง j เขตการปกครอง i ภาค h
- m_{hi} คือ จำนวนชุมรุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง ในเขตการปกครอง i ภาค h

$$y'_{1hi} = y'_{11hi} + y'_{12hi}$$

- ครัวเรือนส่วนบุคคล

$$y'_{11hi} = \sum_{j=1}^{m_{hi}} \sum_{k=1}^3 \frac{N_{1hijk}}{n_{1hijk}} y_{11hijk}$$

- ครัวเรือนพิเศษ

$$y'_{12hi} = \sum_{j=1}^{m_{hi}} \frac{N_{2hij}}{n_{2hij}} y_{12hij}$$

- y_{11hijk} คือ จำนวนประชากรที่แจกแจงได้ทั้งสิ้นจากครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่าง ในกลุ่มครัวเรือน k ชุมรุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง j เขตการปกครอง i ภาค h
- y_{12hij} คือ จำนวนประชากรที่แจกแจงได้ทั้งสิ้นจากครัวเรือนพิเศษ ในชุมรุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง j เขตการปกครอง i ภาค h
- Y_{1hi} คือ จำนวนประชากรทั้งสิ้น ที่ได้จากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย ในเขตการปกครอง i ภาค h

- 1.2 สูตรการคำนวณค่าประมาณยอดรวมของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X สำหรับภาค h คือ

$$\hat{X}_{1h} = \sum_{i=1}^2 \hat{X}_{1hi} \quad (2)$$

- 1.3 สูตรการคำนวณค่าประมาณยอดรวมของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X สำหรับ เขตการปกครอง i ทั่วประเทศ คือ

$$\hat{X}_{1i} = \sum_{h=1}^5 \hat{X}_{1hi} \quad (3)$$

- 1.4 สูตรการคำนวณค่าประมาณยอดรวมของจำนวนประชากรที่มีลักษณะที่ต้องการศึกษา X สำหรับทั่วประเทศ คือ

$$\hat{X}_1 = \sum_{h=1}^5 \hat{X}_{1h} = \sum_{i=1}^2 \hat{X}_{1i} \quad (4)$$

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลเกี่ยวกับครัวเรือน

การประมาณค่ายอดรวม

- 2.1 สูตรการคำนวณค่าประมาณยอดรวมของลักษณะที่ต้องการศึกษา X ของครัวเรือน สำหรับ เขตการปกครอง i ภาค h คือ

$$\hat{X}_{2hi} = \frac{x'_{2hi}}{y'_{2hi}} Y_{2hi} \quad (5)$$

โดยที่ $x'_{2hi} = x'_{21hi} + x'_{22hi}$

- ครัวเรือนส่วนบุคคล

$$x'_{21hi} = \sum_{j=1}^{m_{hi}} \sum_{k=1}^3 \frac{N_{1hijk}}{n_{1hijk}} x_{21hijk}$$

- ครัวเรือนพิเศษ

$$x'_{22hi} = \sum_{j=1}^{m_{hi}} x_{22hij}$$

x_{21hijk} คือ ค่าของลักษณะที่ต้องการศึกษา X ของครัวเรือนส่วนบุคคล ที่เจนนับได้ทั้งสิ้น ใน กลุ่มครัวเรือน k ชุมรุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง j เขตการปกครอง i ภาค h

x_{22hij} คือ ค่าของลักษณะที่ต้องการศึกษา X ของครัวเรือนพิเศษ ที่แฉงนั้บได้ทั้งลั้่น
ในซุ่มรุมอาคาร/หุ่บ้่านตัวอย่าง j เขตการปกครอง i ภาค h

$$y'_{2hi} = y'_{21hi} + y'_{22hi}$$

- ครัวเรือนส่วนบุคคล

$$y'_{21hi} = \sum_{j=1}^{m_{hi}} \sum_{k=1}^3 N_{1hijk}$$

- ครัวเรือนพิเศษ

$$y'_{22hi} = \sum_{j=1}^{m_{hi}} y_{22hij}$$

y_{22hij} คือ จั่นวนครัวเรือนพิเศษที่แฉงนั้บได้ทั้งลั้่น ในซุ่มรุมอาคาร/หุ่บ้่านตัวอย่าง j
เขตการปกครอง i ภาค h

Y_{2hi} คือ จั่นวนครัวเรือนทั้งลั้่น ที่ได้จกการคาคดประมาณประชากรของประเทศไทย
ในเขตการปกครอง i ภาค h

2.2 สูตรการคั่นวนค่าประมาณยอศรวมของลักษณะที่ต้องการศึ่กษา X ของครัวเรือน สั่หรับภาค h คือ

$$\hat{X}_{2h} = \sum_{i=1}^2 \hat{X}_{2hi} \quad (6)$$

2.3 สูตรการคั่นวนค่าประมาณยอศรวมของลักษณะที่ต้องการศึ่กษา X ของครัวเรือน สั่หรับเขตการ-
ปกครอง i ทั้วราชอาณาจักร คือ

$$\hat{X}_{2i} = \sum_{h=1}^5 \hat{X}_{2hi} \quad (7)$$

2.4 สูตรการคั่นวนค่าประมาณยอศรวมของลักษณะที่ต้องการศึ่กษา X ของครัวเรือน สั่หรับทั้วราช-
อาณาจักร คือ

$$\hat{X}_2 = \sum_{h=1}^5 \hat{X}_{2h} = \sum_{i=1}^2 \hat{X}_{2i} \quad (8)$$

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสำรวจการเข้าถึงสถานพยาบาลและรายจ่ายด้านสุขภาพของผู้ป่วยที่ตาย พ.ศ. 2548-2549 ได้ดำเนินการสำรวจไปพร้อมกับการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร พ.ศ. 2548-2549 ในรอบที่ 2-5 โดยทำการสัมภาษณ์สมาชิกที่ดูแลผู้ป่วยก่อนตายในครัวเรือนที่มีคนตายจากการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร

2.4 การประมวลผลข้อมูล

เมื่อปฏิบัติงานสนามเสร็จในแต่ละรอบ จะนำข้อมูลมาทำการบรรณนิกรและลงรหัสที่สำนักงานสถิติจังหวัดทุกจังหวัด จากนั้นส่งแบบเข้ามาที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร เพื่อทำการบันทึกข้อมูลด้วยวิธี Data entry แล้วจึงตรวจสอบข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เมื่อได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบทั้งคาบการสำรวจจึงนำข้อมูลไปรวมกับข้อมูลคนตายที่ทำการถ่วงน้ำหนักข้อมูลของการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร พ.ศ. 2548-2549 แล้วนำมาประมวลผลเป็นตารางสถิติ

2.5 การปิดตัวเลข

ในตารางสถิติผลรวมของแต่ละจำนวนอาจไม่เท่ากับยอดรวม เนื่องจากข้อมูลแต่ละจำนวนได้มีการปิดเศษอิสระจากกัน